

Arhus centar i saradnja različitih nivoa javne uprave, nevladinih organizacija i udruženja građana u aktivnostima zaštite životne sredine

mr Ivana Vojinović, pomoćnik ministar za životnu sredinu

Uspostavljanje globalne ekološke ravnoteže svakim danom postaje sve aktuelnije, što nameće potrebu primjene odgovarajućih instrumenata koji deluju u okvirima tržišta. Jedan od tih instrumenata je svakako Arhuska konvencija, kao najznačajniji noviji međunarodni ugovor u oblasti životne sredine, koji povezuje ljudska prava sa procedurama i instrumentima politike i prava u oblasti životne sredine.

Kako učešće javnosti u odlučivanju o različitim aktivnostima koje su od značaja za životnu sredinu predstavlja jedno od centralnih pitanja savremene politike i prava životne sredine ono je istovremeno i najuže povezano sa pitanjima demokratizacije društva, poštovanja ljudskih prava, vladavine prava, itd. Iako i ranije na različite načine i u različitim formama prisutno u propisima i praksi Crne Gore, ono je naročito aktuelizovano neposredno prije i nakon što je usvojena Arhuska konvencija o dostupnosti informacija, učešću javnosti u odlučivanju i dostupnosti pravosuđa u pitanjima koja se tiču životne sredine.

Arhuska konvencija je formalno ušla u pravni sistem Crne Gore, potvrđivanjem u Skupštini Crne Gore u julu 2009. Ovim činom unapređivanje saradnje i partnerstva sa potrošačkim grupama i nevladinim organizacijama i unapređivanje boljeg razumijevanja i učešća u pitanjima koja se tiču životne sredine od strane građana posebno su razrađeni. Naime, osnovni ciljevi koji se žele ostvariti regulativom EU o učešću javnosti u odlučivanju o pitanjima koja se tiču životne sredine su da se olakša primjena obaveza koje proizilaze iz Arhuske konvencije i to: stvaranjem osnove za učešće javnosti u pripremi određenih planova i programa u vezi sa životnom sredinom i unapređivanjem učešća javnosti i obezbjeđivanjem mogućnosti za pristup pravosuđu kada su u pitanju aktivnosti vezane za procjenu uticaja određenih javnih i privatnih projekata na životnu sredinu i izdavanje dozvola u okviru integrisanog sprječavanja i kontrole zagađivanja.

Kao najvažniji korak u implementaciji Arhuske konvencije u aprilu ove godine u okviru Agencije za zaštitu životne sredine otvoren je Arhus centar u Podgorici. Centar ima za cilj da zainteresovanim građanima pruža informacije iz oblasti zaštite životne sredine, podsticati učešće javnosti u donošenju odluka i pružati pravnu zaštitu iz te oblasti. Centar će okupljati nevladin sektor i donosioce odluka kako bi zajedno djelovali u cilju zaštite životne sredine. Prostorije centra građani će moći da koriste za organizaciju sastanaka i seminara iz oblasti životne sredine, uvid u zakone i propise, besplatne pravne konsultacije, stručnu literaturu, kao i širenje informacija putem interneta. Nadamo se da će dostupnost materijala sa ovog mjesta u budućem periodu usloviti i povećanje interesovanja javnosti i kvalitet javnih rasprava, jer neophodna je mobilizacija svih nacionalnih resursa, a posebno uključivanje pojedinaca i društva u aktivnostima koje su usmjerene ka postizanju zacrtanih ciljeva održivog razvoja.